

Zápis setkání

Termín konání: středa 21. 1. 2015
Časové rozvržení: 14:00 – 16:00 (občerstvení zajištěno)
Místo konání: Sociální nadační fond města Brna a Jihomoravského kraje, Mečová 5

PROGRAM:

1. Zahájení a úvod
2. Změna vedoucích pracovních skupin
3. Informace k dotačnímu řízení – program I a II
4. Termíny setkání pracovních skupin KPSS v roce 2015 a termín příštího setkání KS
5. Návrhy témat pro diplomové práce za jednotlivé cílové skupiny
6. Diskuze
7. Příští setkání

1. Zahájení a úvod

Členové koordinační skupiny (dále jen KS) byli na úvod přivítáni a seznámeni s jejím programem. Ze setkání byla omluvena Zuzana Dlouhá.

2. Změna vedoucích pracovních skupin

Dalším bodem jednání byly změny vedoucích pracovních skupin. Koordinátor KPSS Radim Janík tedy představil nové i staré členy koordinační skupiny (včetně pracovních skupin, které vedou nebo budou vést).

Původní složení koordinační skupiny a vedoucích pracovních skupin:

- RNDr. Bronislava Milinková – PS senioři
- Ing. Mgr. Vít Janků – PS děti, mládež a rodiny
- PaedDr. Blanka Veškrnová – PS osoby s duševním onemocněním
- Mgr. Zuzana Dlouhá, DiS. – PS osoby s mentálním postižením
- Ing. Milena Němcová - PS osoby s mentálním postižením
- PhDr. Zdenka Hašová – PS osoby se smyslovým postižením
- Mgr. Eva Janáčková - PS osoby se zdravotním postižením
- Mgr. Ladislav Ptáček – PS osoby ohrožené soc. vyloučením
- JUDr. Jitka Tesařová – PS Romové a cizinci

Nové složení koordinační skupiny a vedoucích pracovních skupin:

- JUDr. Jitka Tesařová – PS senioři
- Mgr. Jitka Navrátilová, Ph.D - PS děti, mládež a rodiny
- PaedDr. Blanka Veškrnová - PS osoby s duševním onemocněním
- Mgr. Zuzana Dlouhá, DiS. - PS osoby s mentálním postižením
- Ing. Milena Němcová - PS osoby s mentálním postižením
- PhDr. Zdenka Hašová - PS osoby se smyslovým postižením
- Mgr. Eva Janáčková - PS osoby se zdravotním postižením
- Mgr. Ladislav Ptáček - PS osoby ohrožené soc. vyloučením

- Helena Křištofová - PS Romové a cizinci
- Mgr. Tomáš Jurčík - PS Romové a cizinci

KS se dohodla, že na příštím setkání bude aktualizován a podepsán dokument *Základní listina komunitního plánování sociálních služeb v Brně včetně jednacích řádů* jednotlivých pracovních skupin (právě z důvodu změn ve složení KS).

Následně koordinátor KPSS požádal nové členy KS, aby se v krátkosti představili.

Jako první se představil **Mgr. Tomáš Jurčík**, který bude spolu s Helenou Křištofovou vést pracovní skupinu *Romové a cizinci*. T. Jurčík je zaměstnancem OSP MMB na pozici poradce pro národnostní menšiny. Z titulu své funkce se zabývá národnostními menšinami, cizinci a uprchlíky s udělenou mezinárodní ochranou (monitoring situace, komunikace s bezpečnostními složkami – MV ČR, PČR, MPB, státními institucemi – Úřad vlády ČR, ÚP ČR, ostatními odbory MMB, Jihomoravským centrem na podporu integrace cizinců, příspěvky na bydlení pro uprchlíky, poradenství pro uprchlíky, pomoc při organizaci kulturních a sociálních aktivit spolků národnostních menšin, dotační řízení se spolky národnostních menšin). Je taktéž tajemníkem Výboru pro národnostní menšiny ZMB a Poradního orgánu statutárního města Brna pro otázky integrace cizinců.

Helena Křištofová zastává funkci romské poradkyně na Oddělení koncepce a plánování služeb. Na základě podrobné znalosti terénu zpracovává a předkládá návrhy a opatření, která zlepšují začleňování romské komunity do sociálních vazeb města. Stěžejní pro činnost romského poradce je přímá práce s klienty. V minulosti se na vedení pracovní skupiny Romové a cizinci již spolupodílela s JUDr. Tesařovou.

Funkci vedoucí pracovní skupiny *Děti, mládež a rodiny* bude zastávat **Mgr. Jitka Navrátilová, Ph.D.**, která působí na Fakultě sociálních studií Masarykovy univerzity v Brně, konkrétně v rámci Institutu pro veřejnou politiku a sociální práci. Mgr. Navrátilová se rodinné problematice věnuje dlouhodobě, v minulosti (kromě jiného) zpracovala pro potřeby procesu brněnského komunitního plánování soc. služeb analýzu potřeb cílové skupiny děti, mládež a rodiny.

3. Informace k dotačnímu řízení – program I a II

Oddělení koncepce a plánování služeb přijalo a zpracovalo žádosti o dotace na rok 2015 přijaté od NNO, které poskytují soc. služby (Program I) a doplňují soc. služby (Program II). Podle kritérií Metodiky hodnocení registrovaných soc. služeb byly organizacím navrženy dotace a byl zpracován materiál, který schválila dne 15. 1. Komise sociálně zdravotní, materiál bude dále projednáván 22. 1. ve Finančním výboru, 27. 1. v Radě města Brna a 10. 2. na Zastupitelstvu města Brna. V případě, že materiál bude ZMB schválen, ihned poté OSP MMB obdrží oficiální výpis, budou výsledky dotačního řízení zveřejněny a úspěšní žadatelé vyzváni k podpisu smluv.

Informace ohledně přijatých žádostí a celkových alokovaných částek:

- **Celková výše** alokované částky na financování sociálních služeb pro rok 2015 činí **72 111 000 Kč**
 - z toho **71 611 000 Kč** na **Program I** a **500 000 Kč** na **Program II**
- **V 1. etapě** bude rozděleno v rámci programu I celkem **64 761 000 Kč** a v rámci programu II celá alokovaná částka **500 000 Kč**. **Celková částka**, která bude v rámci **1. etapy** rozdělena tedy činí **65 261 000 Kč**.
- Do poloviny roku 2015 proběhne ještě **2. etapa** rozdělení financí na soc. služby: a) **3 500 000 Kč na dofinancování služeb soc. prevence** (jelikož si někteří žadatelé nepožádali o celých 20% z celkových nákladů, což je podmínkou pro jejich kofinancování ze strany JMK a MPSV, případně si nepožádali vůbec), b) poskytnutí dotací na **vybrané priority 3. Komunitního plánu** soc. služeb města Brna v celkové výši **3 350 000 Kč**. **Celková částka**, která bude v rámci **2. etapy** rozdělena tedy činí **6 850 000 Kč**.
- **Dotační Program I** – požádalo **73 organizací** (z toho 45 sociální prevence) na **156 projektů**, celková **požadovaná částka** činila **77 444 152 Kč**.

- 11 projektů (6 organizací) nebylo podpořeno (nejčastěji z důvodu absence rozvojového záměru v Akčním plánu rozvoje soc. služeb JMK pro rok 2015, jedna organizace nedosáhla minimální hranice 35 bodů, stanovené Metodikou)
- **Dotační Program II** – žádalo **24 organizací** (na stejný počet projektů), celková **požadovaná částka** činila **1 062 426 Kč**.
 - 2 projekty (2 organizace) nebyly podpořeny (z hlediska celkové alokované částky se jednalo o neadekvátní požadavky)

S některými žadateli, kteří v rámci hodnocení dle Metodiky získali výrazně nižší počet bodů, budou pracovníci Oddělení koncepce a plánování konzultovat příčiny (v některých případech je možné, že žadatel špatně eviduje některé ukazatele, případně nerozumí přesně některým pojmům metodiky, výpočtům apod.).

Plánování soc. služeb v Brně a harmonogram tvorby 4. Komunitního plánu soc. služeb města Brna:

- seznámení se s aktuálním programovým obdobím IPRM
- sladění komunitního plánu s dalšími strategickými dokumenty města Brna (i jiných odborů), problém sjednocení plánů s dotačními řízeními, tedy propojení dokumentů a financování
- 4. Komunitní plán soc. služeb (dále jen KPSS):
 - schválení 4. KPSS do konce roku 2015 (na jaře proběhne setkání pracovních skupin, přes léto zpracování plánu, v září připomínkové řízení zpracovaného návrhu a následné předložení ke schválení orgánům města Brna)
 - uvažuje se o zpracování plánu na 2 roky, tedy období let 2016 - 2017 (došlo by tak k časovému sladění se Střednědobým plánem rozvoje soc. služeb JMK a zároveň by mohl být případně realizován evropský projekt na podporu KPSS, díky němuž by se mohl zafinancovat kvalitní a hloubkový výzkum potřeb v sociální oblasti, především soc. služeb a jehož výstupem by byl 5. KPSS na období tří let)
 - v měsících březnu, dubnu a červnu proběhnou pracovní skupiny, které budou zaměřené na hodnocení dosavadního plnění 3. KP, analýzu současné situace a potřeb a z této analýzy definované potřeby a priority pro další plánovací období – následně rozpracované do konkrétních opatření 4. Komunitního plánu soc. služeb (včetně jejich schválení členy pracovních skupin)

4. Termíny setkání pracovních skupin KPSS v roce 2015 a termín příštího setkání KS

Členové KS se dohodli na termínech setkání jednotlivých pracovních skupin (včetně termínů setkání KS):

Koordinační skupina

Únor 11. 2. středa 14:00

Březen 4. 3. středa 14:00

Duben 9. 4. čtvrtek 13:00

Květen 25. 5. pondělí 14:00

Červen 22. 6. pondělí 14:00

Pracovní skupiny

Březen:

Senioři – středa 11. 3. v 9:30

Děti, mládež a rodiny – pátek 13. 3. v 9:30 (kdyby ne tak čtvrtek 12. 3. – odpoledne, kdyby ne tak 16. 3.)

Osoby s duševním onemocněním – pondělí 9. 3. ve 14:00

Osoby s mentálním postižením – úterý 10. 3. v 9:30

Osoby se zdravotním postižením – pondělí 9. 3. v 9:30

Osoby se smyslovým postižením – čtvrtek 12. 3. v 9:30

Osoby ohrožené sociálním vyloučením – úterý 10. 3. ve 13:00

Romové a cizinci – středa 11. 3. ve 14:00

Duben

Senioři – středa 15. 4. v 9:30

Děti, mládež a rodiny – čtvrtek 16. 4. ve 13:00

Osoby s duševním onemocněním – úterý 14. 4. ve 13:00

Osoby s mentálním postižením – úterý 14. 4. v 9:30

Osoby se zdravotním postižením – pondělí 13. 4. v 9:30

Osoby se smyslovým postižením – čtvrtek 16. 4. v 9:30

Osoby ohrožené sociálním vyloučením – pondělí 13. 4. ve 14:00

Romové a cizinci – středa 15. 4. ve 14:00

Červen

Senioři - středa 3. 6. v 9:30

Děti, mládež a rodiny - pátek 5. 6. v 9:30

Osoby s duševním onemocněním - středa 3. 6. ve 14:00

Osoby s mentálním postižením – úterý 2. 6. v 9:30

Osoby se zdravotním postižením – 1. 6. v 9:30

Osoby se smyslovým postižením – čtvrtek 4. 6. v 9:30

Osoby ohrožené sociálním vyloučením – čtvrtek 4. 6. ve 13:00

Romové a cizinci – úterý 2. 6. ve 13:00

5. Návrhy témat pro diplomové práce za jednotlivé cílové skupiny

Vedoucí jednotlivých pracovních skupin navrhli témata, která v rámci „svých“ cílových skupin pokládají za důležitá a která by mohla být vhodná jako témata pro diplomové práce nebo obecně ke zkoumání. Témata byla sepsána a tvoří přílohu tohoto zápisu.

6. Diskuse

Koordinátor předal slovo členům KS, aby se případně podělili o případné nové, důležité informace z oblasti, kterou se zabývají.

- Nejdříve Jitka Tesařová představila možnost spolupráce města Brna s Agenturou pro sociální začleňování především v oblasti tzv. „Koordinovaného přístupu k řešení problematiky sociálně vyloučených lokalit“. Ten se má stát „nástrojem pomoci městům, obcím a svazkům obcí při sociálním začleňování sociálně vyloučených obyvatel z prostředků Evropských strukturálních a investičních fondů (ESIF) za místní podpory Agentury pro sociální začleňování“¹. Jejím cílem je zajištění adresné a koordinované podpory tam, kde je prokázána její potřebnost a relevance. Taková potřebnost v rámci komunitního plánování byla identifikovaná i na území města Brna, proto se Oddělení koncepce a plánování služeb rozhodlo do projektu za město Brno přihlásit. Nyní pracuje na vyplnění přihlášky a zpracování podrobného dotazníku. Přihláška a vyplněný dotazník budou odeslány do 2. února 2015, následně pak budou dotazníky posouzeny a ohodnoceny. Ve druhém výběrovém kole bude uchazeče hodnotit Monitorovací výbor Agentury na svém zasedání.
- Jitka Tesařová představila projekt Pro bono aliance, která „sdružuje právníky, kteří usilují o zvýšení účinnosti právního systému při ochraně lidských práv a dalších veřejných zájmů. Zasazuje se proto zejména o větší dostupnost právní pomoci a společensky odpovědný výkon právnických profesí.“²

¹ <http://www.www.socialni-zaclenovani.cz/agentura-zverejnila-metodiku-koordinovaneho-pristupu-k-socialne-vyloucenym-lokalitam>, 27.1.2015

² <http://www.probonoaliance.cz/cz/o-nas/poslani-a-cile>, ze dne 29.1. 2015

Aliance poukazuje na potřebnost právního poradenství a problém na něj dosáhnout zejména u nízkopříjmových osob a rodin. Tato potřeba jasně vyplývá i jako výstup ze setkání pracovních skupin v rámci komunitního plánování sociálních služeb v Brně (a rovněž tak v celém kraji). Je zde otázka, jakým způsobem nabízet dostupné právní poradenství (včetně potřebného právního zastupování) tak, aby nebyl proces v rozporu se zákonem (z hlediska možné kolize se zákonem č. 108/2006 Sb., o soc. službách na jedné straně a advokátní komorou na straně druhé). V současnosti právní poradenství nabízí například Občanská poradna Brno, Právní občanská poradna Dialog, DCHB CELSUZ - Odborné sociální poradenství a další. S tímto také souvisí problém ohledně (údajných) dlouhých čekacích lhůt v manželských a rodinných poradnách (na toto poukazují především pracovníci OSPOD z ORP v okolí města Brna, které tyto poradny využívají). Rovněž Jitka Navrátilová tento fakt potvrdila, jelikož se v této oblasti angažuje a má tedy o tomto přehled.

- Blanka Veškrnová popsala spolupráci Sdružení Práh s právníkem, které funguje na principu doprovodu. Sociální pracovník či psycholog doprovodí klienta k jejich právníkovi, který působí v organizaci jako dobrovolník a právní poradenství nabízí zdarma.
- V dalším bodě B. Veškrnová představila smlouvu o spolupráci, kterou uzavřelo Sdružení Práh s psychiatrickou nemocnicí. Oba subjekty budou spolupracovat při přidělování praxí studentů do této nemocnice. Studenti poznají rozličnější prostředí a budou si moci vyzkoušet služby v terénu.
- Milena Němcová hovořila o několika tématech, nejdříve představila odbornou skupinu VVZPO pro koncepční řešení problematiky osob s PAS. Na základě přijatého usnesení Vládního výboru pro zdravotně postižené občany ze dne 28. listopadu 2014 vznikne Odborná skupina VVZPO pro koncepční řešení problematiky osob s PAS. Její první zasedání se uskuteční 10. února 2015.
- M. Němcová hovořila o pozici „Koordinátora péče“, jednalo by se o osobu (úředníka) v obci, která by provázela rodinu handicapovaného nebo seniora a pomáhala by jí zvládat krizové situace. Koordinátor péče by měl povědomí o situaci rodiny a ovládal by potřebné znalosti z dané sociální a zdravotní situace a dokázal by rodině předat kontakty a informace.

Upozornila na zajímavosti, články a události spojené s tématem sociálního začleňování:

- <http://www.ceskatelevize.cz/ct24/domaci/299670-rodice-za-inkluzi-haji-pravo-postizenych-vzdelavat-se-v-beznych-skolach/>
- http://www.denik.cz/z_domova/rodice-se-spojili-ve-snaze-o-zacleneni-postizenych-do-bezne-skoly-20150127.html

Předala také odkaz na internetové stránky organizace, věnující se osobám pečujícím, jsou na nich uvedeny i informace o formující se Unii pečujících: <http://www.klarapomaha.cz/projekty/>.

- T. Jurčík společně s L. Ptáčkem se vyjádřili k současné situaci cizinců bez přístřeší, přičemž se shodli na tom, že jejich počet nijak dramaticky neroste, jedná se spíše o jednotlivé a velmi specifické případy (např. klientka z Itálie s duševní poruchou).

Koordinační skupina projednala všechny potřebné a připravené body.

7. Příští setkání

Koordinační skupina se dohodla na datu příštího setkání, které se uskuteční:

ve středu 11. února 2015 ve 14.00 hodin

Sociální nadační fond města Brna a Jihomoravského kraje, Mečová 5. (2. patro)

Zapsali: V. Muthová, R. Janík

Brno 30. ledna 2015

Návrhy témat pro diplomové práce

Obecně za Odbor sociální péče a Komunitní plánování ve městě Brně:

- Řada témat vyvstává z dokumentu *3. Komunitní plán sociálních služeb v Brně*, především kapitoly „*Neřešené oblasti a trendy do budoucna*“, které jsou vždy zpracovány u každé z cílových skupin.
- Nové přístupy k problematice bezdomovectví (např. koncept „*Housing first*“)
- Srovnávací studie přístupu k sociální péči v Brně, Ostravě, Plzni (případně další krajská města – Hradec, Ústí, Olomouc, Budějovice, Liberec.. Praha?) – např. v oblasti dotací (nejen jejich výše, ale i struktura apod.) nebo např. řešení jednotlivých oblastí v rámci sociálního odboru (+ případná spolupráce s dalšími odbory – především sociální a zdravotní odbor)
- Problematika pečujících osob, sociálního bydlení (a jeho různých forem), zaměstnávání lidí s různými hendikepy, možnosti propojování sociálních a zdravotních služeb
- Potřeba terénní práce ve vyloučených lokalitách (jednak kvantitativně – kolik je nyní pracovníků v terénu a kolik by jich bylo potřeba, ale také zda současná terénní práce odpovídá potřebám občanů dané lokality a zda není třeba změnit přístup, případně zavést nějaké inovace apod. – představa o potřebách obyvatel dané lokality nemusí vždy odpovídat představám terénních pracovníků)
- Nepokryté potřeby jednotlivých cílových skupin – uživatelů soc. služeb (včetně potenciálních uživatelů soc. služeb) + jejich názor na kvalitu poskytovaných služeb.

Návrhy za konkrétní cílové skupiny:

Osoby s tělesným postižením

- Kdyby šlo o právníky, zajímavé by bylo zpracovat otázku hmotné i nehmotné odpovědnosti při práci pečovatelů či osobních asistentů (vyskytuje se plno úskalí - pomůcky jsou drahé, jsou na ně příspěvky od ÚP, klient se může zranit, atd), dále pro učitele např. otázka integrace či inkluze žáků se specifickými potřebami - co tomu brání, proč se proti tomu ohrazují rodiče " normálních" žáků, proč se brání učitelé, příklady dobré praxe, stanoviska zúčastněných získaná průzkumem
- další téma by bylo např. srovnání různých měst u nás, jak má které zajištěn svaz hendikepovaných osob (nejen dětí, ale i třeba seniorů) do různých zařízení, škol, k lékaři, za zábavou včetně finančního vyhodnocení - snad jich pár takových je
- Podpora samostatnosti a rozvoje organizačních a rozhodovacích dovedností člověka s tělesným postižením s potřebou vysoké míry podpory
- Osoby s tělesným postižením, co byli dlouho v ústavní péči a mají se osamostatnit. Jak je na to připravit, ve kterých oblastech je "vyvzdělat" a jakým způsobem (péče o domácnost, organizace času, plánování využívání sociálních služeb).
- Dobrovolnictví v sociálních službách (zmapování situace u nás, (srovnání s jinými zeměmi), proč není více rozšířené, jaké jsou přínosy a úskalí, jak získávat a školit dobrovolníky, etické otázky v činnosti dobrovolníků.
- Potřeby OZP - oblast uplatnění na pracovním trhu: Kolik brněnských firem nabízí pracovní místo pro OZP - v jaké profesi? Jaké jsou překážky OZP při hledání zaměstnání. Jaká podpora schází OZP při pracovním uplatnění?

Osoby s duševním onemocněním

- Srovnání prvků programů realizovaných poskytovateli soc. služeb s aktuálními efektem doloženými programy v zahraničí. Tj. na základě zveřejněných výzkumů účinku různých programů pro jednotlivé cílové skupiny pojmenovat účinné prvky a zjistit, zda je nabízené sociální služby v Brně obsahují, pokud ne, tak navrhnout strategii, která povede k dosažení potřebných programů u každé cílové skupiny
- Efektivita jednotlivých služeb na základě výzkumu dělaného prostřednictvím validních dotazníků (např. kvalita života, CAN, HONOS, Recovery star)
- Zotavení a jeho možnosti ovlivnění u lidí se závažným duševním onemocněním zdravotně-sociální péčí v Brně
- Průchod člověka s duševním onemocněním systémem zdravotních a sociálních služeb v Brně
- Rodina a člověk s duševním onemocněním – prozkoumat míru zátěže (včetně ekonomické, sociálního stigma atp) rodiny člověka s duševním onemocněním, zjistit potřebné prvky podpory pro rodiny
- Proces separace člověka s duševním onemocněním – výzkum zaměřený na potřebné prvky psychosociální podpory pro osamostatnění a získání potřebných dovedností, schopnosti, které jej povedou k životu v komunitě, nikoliv v domově se zvláštním režimem
- Duševní nemoc mezi lidmi bez domova – kolik jich je a jak vypadá jejich život s duševní nemocí v bezdomoví, jaké jsou potřebné prvky jejich podpory?
- Analýza bytových možností pro lidi se závažným duševním onemocněním v Brně – jaké jsou možnosti, jaká je potřeba a jaké jsou potřebné prvky služeb
- Duální diagnózy – zmapování výskytu a potřebných prvků podpory v městě Brně
- Náklady zdravotní a sociální péče na člověka s duševním onemocněním

Pracovní skupina osoby s mentálním postižením

- Význam terénních sociálních služeb pro osoby s PAS (poruchou autistického spektra)
- Dostupnost a využitelnost stávající osobní asistence v rámci JMK pro osoby s PAS
- Požadavky rodin osob s PAS na kvalitní sociální službu pro jejich blízké

Pracovní skupina Romové a cizinci

Romové:

- definice potřeb (materiálních, administrativních, systémových, legislativních atd.) z pohledu samotných klientů (nikoliv z pohledu poskytovatelů)

Cizinci:

- jak problematiku bezdomovectví řeší jiná západoevropská města (př. bezdomovci z jiných národností)
- řešení konkrétního případu osoby bez přístřeší
- možnosti řešení osob bez přístřeší, u které je rozpoznána další nemoc, handicap
- Dlouhodobé dopady neřízené migrace na sociální aspekty obyvatel města Brna
- Dlouhodobé dopady řízené migrace na sociální aspekty obyvatel města Brna
- Postavení manuálně pracujících cizinců v městě Brně. (Zde by se jednalo zejména o kvantitativní výzkum lidí, kteří vykonávají práce námezdních dělníků a pocházejí zejména z východu Evropy. Dlouhodobě se ví o jejich zneužívání v montovnách a skladech typu Amazon – nemožnost jít na toaletu, šikanování v případě překročení přestávky na jídlo (mnohdy stačí i minuta dvě). Stavební dělníci mnohdy pracují na černo za ošesných hygienických, bezpečnostních a platových podmínek.